

Interview

Toon Quanten, Karolien Hamers & Peter Spaepen over WIND

Toon Quanten is I SOLISTI MakerSpace Artist. De voorbije jaren ontwikkelde hij samen met Karolien Hamers en Peter Spaepen de voorstelling WIND, die na een periode van ontwikkeling en experiment in productie genomen wordt.

Toon, hoe ben je aan WIND begonnen?

WIND is vertrokken vanuit mijn MakerSpace-traject binnen I SOLISTI. Mijn insteek bij het traject is altijd geweest om andere kunst disciplines te betrekken bij mijn 'muzikant-zijn'. Na een samenwerking met MakerSpace Artist Laura Daelemans als danseres, had ik het idee om samen te werken met een beeldend kunstenaar, een beeldhouwer. Zo is Karolien erbij gekomen en zijn we samen beginnen brainstormen over hoe we beeldende kunst en muziek aan elkaar konden linken.

Ondertussen zijn er heel wat experimenten gepasseerd en hebben we een hele weg afgelegd, maar de initiële insteek is wel dezelfde gebleven: hoe kunnen we muziek linken aan beeld en omgekeerd. Bijkomend hebben we ons van bij de start gericht naar kinderen. Dus was de vraag ook hoe we deze link duidelijk naar kinderen konden overbrengen.

Jullie maken deze voorstelling voor 3+, hoe zijn jullie tot die leeftijd gekomen?

Toon: Dat is altijd een moeilijk proces, initieel hadden we er 5+ opgeplakt, maar door een aantal try-outs hebben we gemerkt dat wat we doen ook voor een jongere leeftijd toegankelijk is en ook zij daar goed op reageren. Een grote troef hierbij is ook dat we in de

voorstelling niet spreken; het is een puur beeldende voorstelling met beelden en klanken, wat het voor alle leeftijden toegankelijk maakt.

Peter: Het samenwerken tussen beeld en muziek heeft ons gedreven naar iets wat niet veel uitleg en geen complexe verhalen nodig heeft, maar net naar iets dat heel rechtstreeks kan binnenkomen zonder een grote hersenfilter. Muziek komt heel rechtstreeks binnen en ook het werk van Karolien heeft door het gebruik van kleur, contrast en helderheid datzelfde rechtstreekse effect.

We werken dus vooral met de min of meer primitieve parameters van beeld en muziek, die al perfect vanaf de leeftijd van 2 à 3 jaar te ervaren zijn.

Karolien: we hebben heel erg gewerkt met wat beeld en wat muziek eigenlijk is. Vorm, kleur, compositie en ritme, parameters die zowel in beeld en muziek terugkomen.

Werken jullie vaak met kinderen van deze leeftijd?

Karolien: Ik heb lesgegeven in de bacheloropleiding kleuteronderwijs, waar Peter ook vaak bij was. Ik heb

WIND

het dus als begeleider van mijn studenten vaak van aan de zijlijn beleefd en op die manier heel veel verschillende projecten gezien en een visie kunnen ontwikkelen op wat werkt voor kleuters en wat niet. Door die ervaring weet je wel wat kinderen van een bepaalde leeftijd kan boeien. Kinderen van 3 à 4 jaar kijken naar bepaalde dingen, kinderen van 5 à 6 letten dan weer op heel andere zaken. We proberen dus meerdere facetten te verwerken om op die manier meerdere leeftijden vanaf 3 jaar te kunnen boeien.

Peter: Ik heb heel veel geleerd van Frans Van der Aa, met wie ik vroeger bij 4Hoog veel dingen heb kunnen maken. Hij werkt volgens een aantal principes die wij in onze voorstelling ook hebben proberen toe te passen. Zoals bijvoorbeeld een aantal visuele principes van verrassen, verschijnen, verdwijnen, vergroten, verkleinen ... Deze principes komen ook vaak terug in poppenspel. Een handboek bestaat hier niet voor, het is eerder een opeenstapeling van ervaringen van makers die ook voor ons heel goed toepasbaar bleek.

Toon: Het is ook vanuit die expertise dat Karolien en ik op het podium aan de slag gegaan zijn. Met spelen voor die leeftijd heeft geen van ons echt ervaring, maar dankzij de tools die Peter ons heeft aangereikt, kregen we voldoende vertrouwen om dit te doen.

Je werkt met zelfgemaakte instrumenten en geen enkel "echt" instrument, vanwaar die keuze?

Toon: Dit sluit aan bij de keuze voor onze doelgroep van kinderen vanaf 3 jaar. We willen de connectie met de kinderen maken via de vormelijke taal. Via de klanken uit deze instrumenten kunnen we hen tonen wat muziek kan zijn en hoe deze klanken samenkomen in een compositie. De instrumenten

die ik gebruik zijn vreemd, eigenaardig en grappig. Door het visuele aspect is het veel toegankelijker en ook plezieriger

voor de kinderen.

Karolien: En tegelijk is dat iets heel puur denk ik. Een lange buis geeft een diepe toon, een korte een hoge. Zonder alle klepjes en blinkende dingen die ze anders nog zien. Het gaat meer terug naar de essentie en dat was onze bedoeling.

Peter: ook dat is een zoektocht geweest. Dit binnen het ontwikkelingstraject van MakerSpace te kunnen maken, biedt het comfort dat er tijd en ruimte is om te experimenteren. We hebben in eerdere fases ook op het podium gestaan met 2 trombonisten erbij, met toch een klarinetstuk. Het heeft wat omzwervingen gekend om dan uiteindelijk tot de essentie te komen. Ook onder impuls van I SOLISTI, met de vraag om de muziek en blaasinstrumenten centraal te plaatsen. We hadden het gevoel dat er op die manier een soort kwaliteitsbewaker meekeek om het echt over het blazen in zijn puurste vorm te hebben.

Karolien, hoe zie jij jouw kunstwerken in het geheel van deze voorstelling?

Karolien: Ik wilde graag dat de beeldende component gedurende de voorstelling zou groeien, dat het zeker geen decorstukken zouden worden, maar een wezenlijk deel van de voorstelling zou vormen. Ik denk dat we daarin geslaagd zijn, om beeld en muziek

© Wannes Cré

gelijkwaardig samen te brengen en dat het beeld niet gereduceerd wordt tot een achtergrond waarvoor alles gebeurt.

Peter: Ook hiervoor hebben we de luxe van de tijd gehad, want ook hier hebben we volop geëxperimenteerd met het verhaaltechnische. De stapel karton werd in eerdere fases een huisje of een grot, je kon je erachter verstoppertje, dan werd het figuratief en narratief. Nadien hebben we het abstracter gemaakt en het verhalende laten vallen, wat ervoor zorgt dat de kunstwerken veel meer in hun volledige waarde ingezet worden. Net omdat ze abstract en niet narratief gemaakt zijn. De kunstwerken hebben nooit iets willen uitbeelden, net als een muzikant op zich ook niets wil uitbeelden. Een vertaalslag die er wel inzit is dat het geheel iets van een partituur heeft gekregen. De instrumenten spelen op een bepaalde manier de kunstwerken. Een harmonicavorm in de kunstwerken wordt ook zo in de instrumenten nagebootst. Een groot en indrukwekkend stuk, krijgt ook een grote en

TOON QUANTEN, KAROLIEN HAMERS & PETER SPAEPEN

indrukwekkende blazer naast zich staan. Op die manier zijn we tot een abstracte partituur geëvolueerd.

Toon: Het is mooi dat we deze hele evolutie hebben kunnen doormaken om bij de essentie te eindigen, want dat past het beste binnen wat ik in mijn MakerSpace-traject bij I SOLISTI naar voor wil brengen.

Peter, hoe is het voor jou om beide kunstvormen te combineren op 1 podium?

Peter: Het fijne is dat het vertrokken is vanuit eens langskomen en kijken tijdens een residentie om mijn mening te geven. Het heeft mij toen getriggerd, net omdat het een speciaal en uitdagend concept was om beeld en muziek op deze manier te combineren. Mijn persoonlijke goesting en intrige was vooral het abstracte.

Bij mijn eigen muziektheatergezelschap BRODER werken we vooral narratief, we vertellen verhalen. Bij dit WIND project doet het eens deugd om, zoals toch vaak in muziek, te kunnen werken met een abstract idee.

Het is dan eerder toevallig gegleden naar een voorstelling voor zo'n jonge leeftijden omdat het bleek te werken, want behalve de ervaring bij 4Hoog is dat ook zeker niet mijn expertise. De goesting was er alvast om de uitdaging aan te gaan om een abstract stuk voor de allerkleinsten te maken.

Jullie werken nu in de komende periode de voorstelling volledig af, met de première volgend seizoen. Waar willen jullie nu vooral nog aan werken?

Peter: Het zal vooral nog heel veel slijpwerk zijn. Zeker voor kleuters is het belangrijk om te zorgen dat we hun aandacht kunnen bewaren. Eén moment waarop het even inzak is voldoende om ervoor te zorgen dat

hun buur veel interessanter wordt dan wat er op het podium gebeurt. De kern is klaar, maar nu volgt het slijpwerk.

Karolien: in de loop van het traject is het concept ook een aantal keer veranderd. Nooit *tabula rasa*, maar de elementen veranderden volop. Nu zijn we tevreden van de grote lijn die we gevonden hebben en ligt alles klaar, maar we moeten inderdaad nog alles tot in de puntjes afwerken.

Toon, voor jou is dit een productie, voortgevloeid uit jouw MakerSpace-traject voor I SOLISTI, hoe kijk je terug op het ontwikkelingsproces, wat heb je hieruit geleerd?

Toon: Het fijne was dat we de tijd konden nemen om het hele traject te doorlopen. Alles kon en alles mocht en er was geen druk. Dat is een heel fijn gevoel om een project te ontwikkelen. Het concept dat er uit is gekomen, namelijk een abstracte voorstelling voor kinderen die teruggaat naar de pure essentie van muziek en beeld, is er gekomen dankzij de tijd en de ruimte voor de vele experimenten die we gekregen hebben. Zonder die tijd en ruimte waren we nooit tot dit resultaat gekomen.